

# శ్రీమద్భుగవతం : २ వ అధ్యాయం

## నొంచు యీగం



: వ్యభోత :

“అభున్వ వాయన్”, “జానప్రపూర్ణ”

శ్రీ దేవికెట్టి చెలపేతింగావు] B.Sc[Ag]

వ్యవస్థాపకులు

ఆధ్యాత్మిక శ్మానపీఠం : సిలకలాలపేట.

Website : [WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM](http://WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM)

Email : [care@srichalapathirao.com](mailto:care@srichalapathirao.com)

Contact : +91 80085 39770 / +91 98862 65225



జ్ఞానప్రార్థ  
**శ్రీ దేవసేష్టీ చలపతిరావు గారు B.Sc., (Ag)**  
ప్రపంచము : ఆధ్యత్మిక జ్ఞానపీఠం, దిలక్లూరులో

Contact : (Mobile) 80085 39770 / (Land Line) 08647 254716

Email : [care@srichalapathirao.com](mailto:care@srichalapathirao.com)

Visit [www.srichalapathirao.com](http://www.srichalapathirao.com) to listen Pravachanas

## మావద్ద లభంచు గ్రంథములు

1. కర్మసిద్ధాంతం	30/-
2. శ్రీ ఆది శంకరాచార్యులవారి 'భజగోవిందం'	100/-
3. శ్రీ ఆది శంకరాచార్యులవారి 'తత్త్వబీధ'	200/-
4. శ్రీ ఆది శంకరాచార్యులవారి 'అత్మబీధ'	200/-
5. శ్రీ ఆది శంకరాచార్యులవారి 'శ్రీ దక్షిణామూలిస్తోత్తుం'	100/-
6. భగవాన్ శ్రీ రఘుమహారాఘవులవారి 'ఉపదేశసారం'	150/-
7. సదాశివ బ్రహ్మంద్ర స్వాములవారి 'అత్మవిద్యావిలాసం'	100/-
8. శ్రీ నారదభక్తి సూత్రములు	200/-
9. శంకరాచార్యులవారి 'వివేకచూడామణి' (8 గ్రంథముల సెట్)	1200/-
10. ఈశావానశ్శ్వపనిషత్తు	100/-
11. కేనోపనిషత్తు	100/-
12. కైవల్యపనిషత్తు	150/-
13. కర్తోపనిషత్తు	350/-
14. ముండకోపనిషత్తు	200/-
15. మాండూకోపనిషత్తు	200/-
16. ముక్తికోపనిషత్తు	300/-
17. బ్రహ్మసూత్రములు – 1	200/-
18. బ్రహ్మసూత్రములు – 2	300/-
19. గీతమాలిక	150/-
20. శ్రీమద్భగవద్గీత (18 గ్రంథముల సెట్)	2000/-
<b>మొత్తం 44 గ్రంథములు (postal charges) తో కలిపి – 6,950/-</b>	

మావద్ద లభించే అన్ని పుస్తకముల వివరముల కొరకు ఈ క్రింది లింక్(URL) పై క్లిక్ చేయిండి :

<http://www.srichalapathirao.com/catalog>

**PAYTM OR GOOGLEPAY us using : 9538858115**



OR

us Using 9538858115

**Pay us through Net Banking :**

<http://www.srichalapathirao.com/PDFs/Bank.pdf>

మీకు మరేదైనా సందేహం ఉంటే [care@srichalapathirao.com](mailto:care@srichalapathirao.com)

కు ఈమెయిల్ పంపగలరు లేదా +91 80085 39770 OR +91  
95388 58115 నంబర్ కు ఫోన్ చేయగలరు.

అన్ని పుస్తకములను లేదా కొన్ని పుస్తకములను లేదా గురుముఖితా ప్రవచనములను (వీడియో ప్రవచనముల కొరకు) శ్రవణం చేయుటకు DVD, External Hard Disk లేదా Audio CD, Pen Drive కొరకు ఈ క్రింది లింక్(URL) పై క్లిక్ చేయిండి :

<http://www.srichalapathirao.com/catalog>

## శ్రీమద్గగవంతి : రెండవ అధ్యాయం

### సాంబ్రియా యోగం

అర్థానుని విషాదం పరమాత్మను శరణు పొందటానికి దారి తీసింది. అందుకే ఆ విషాదం యోగమైంది. ఇప్పుడిని రెండవ అధ్యాయం. సాంబ్రియా యోగం. సాంబ్రియం అంటే పరిశుద్ధమైన ఆత్మజ్ఞానం. యోగం అంటే ఉపాయం. పరిశుద్ధమైన ఆత్మజ్ఞానాన్ని పొందే ఉపాయం - మోక్షాన్ని పొందే ఉపాయం ఇక్కడ చెప్పబడింది.

దేహం పంచభూతాలతో తయారైనదని, నామరూపాలతో గుర్తించబడుతున్నదని, ఇది ఎప్పటికైనా నశించిపోయేదేనని, ఈ దేహానికి ఆధారమైన ఆత్మ నాశనం లేనిదని, నిత్యమైనదని, సచ్చిదానందస్వరూపమని, అది నీవేనని ఈ అధ్యాయంలో తెలియజేయటం జరిగింది.

ద్వితీయం అద్వితీయం అంటారు. ఈ అధ్యాయం నిజంగా అద్వితీయమే. గీతాసారం అంతా ఇందులోనే ఉన్నది. ఇది 72 శ్లోకాలతో కూడిన పెద్ద అధ్యాయం. ఇందులో 1 నుండి 10 వరకుగల శ్లోకాలు విషాదంలో మునిగిన అర్థానుడు కృష్ణప్రభావానికి లొంగిపోయి, సంపూర్ణ శరణాగతిని పొంది, ఆత్మజ్ఞానాన్ని అందుకొనుటకు అర్థాతను సంపాదించిన విషయములను వివరిస్తున్నది. 11 నుండి 30 వరకు గల శ్లోకాలు సంపూర్ణమైన ఆత్మజ్ఞానాన్ని తెలియజేస్తున్నది. 31 నుండి 38 వరకు గల 8

శ్లోకాలు క్షత్రియ ధర్మాన్ని అనుసరించి చూచినా అర్థానుడు తప్పక యుద్ధం చేయవలసిన విధిని గూర్చి తెలియజేస్తున్నవి. 39 నుండి 53 వరకు గల శ్లోకాలు బుద్ధియోగాన్ని అంటే నిష్ఠామకర్తయోగం యొక్క ఆవశ్యకతను తెలియజేస్తున్నవి. ఇక 54 నుండి 72 వరకు గల శ్లోకాలు ఎవడు ఆత్మజ్ఞానాన్ని పొంది, ఆత్మానుభూతిలో ఉంటాడో, అట్టి ఆత్మజ్ఞాని - స్థితప్రజ్ఞాడు ఎట్టి లక్షణాలు కలిగి ఉంటాడో, ఈ లోకంలో ఎలా ప్రవర్తిస్తా ఉంటాడో కన్నులకు కట్టినట్టుగ వల్లించటం జరిగేంది. ఈ విధంగా అర్థానుని విషాదాన్ని పోగిట్టటటానికి ఈ అధ్యాయంలోనే పూర్తి ప్రయత్నం జరిగేంది. అందుకే ఇది సమగ్రమైన అధ్యాయం. గీతా సారమంతా నిక్షిప్తం చేయబడిన అధ్యాయం.

వేదాలలో చెప్పబడ్డ కర్తృకాండ, ఉపాసనాకాండ, జ్ఞానకాండ లకు సంబంధించిన జ్ఞానమంతా ఈ అధ్యాయంలో సంక్లిప్తంగా చెప్పబడింది. కర్తృకాండవల్ల మనమృద్ధి కలుగుతుంది, ఉపాసనాకాండ వల్ల సత్యగుణం పెరిగి ఆత్మజ్ఞానానికి అర్పాత కలుగుతుంది. జ్ఞానకాండ వల్ల ఆత్మజ్ఞానాన్ని పొంది, మోక్షప్రాప్తికి అర్పాతను సాధించటం జరుగుతుంది.

'సంజయ ఉవాచ'తో ఈ అధ్యాయం ప్రారంభమవుతున్నది. మొదటి అధ్యాయం చివరి శ్లోకం (47) కూడా సంజయుడు చెప్పినదే. సంజయుడు చెప్పిన రెండు శ్లోకాలను తుంచి ఇలా అధ్యాయ విభాగం ఎందుకు చేసినట్లు? -

మొదటి అధ్యాయం చివరిలో అర్థానుడు ధనుర్భాణాలు పొరవేసి రథం వెనుక చతుకీలపడ్డాడు. ఇది తమోగుణస్థితికి పరాకాప్త. ఇక

ఇంతకన్న దిగజారటానికి వీలులేదు. అందుకే ఈ స్థితిని వల్లస్తా చెప్పిన సంజయుని శ్లోకంతో మొదటి అధ్యాయం సమాప్తమైంది. ఇక ఆ అట్టడుగు స్థితి నుండి పైకి లేవటం 2వ అధ్యాయంలో ప్రారంభం కాబోతున్నది.

తమోగుణం నుండి రజోగుణానికి, రజోగుణం నుండి సత్యగుణానికి మనిషి ఎదగాలి. సత్యగుణంలో నిలవకపోతే తత్త్వం అర్థం కాదు. సాత్మ్వకుడు కాకపోతే శరణాగతి కోరలేదు. తమోగుణంలో ఉన్నవాడికి శరణాగతి కోరాలని కూడా తెలియదు. రజోగుణంలో ఉన్నవాడికి తెలిసినా అహంకారం అడ్డువచ్చి కోరలేదు. సత్యంలో ఉన్నవాడే శరణాగతి కోరగలడు, తత్త్వజ్ఞానాన్ని అవగాహన చేసుకోగలడు.

అభిగో సరిగ్గా ఆ సమయం కోసమే ఎదురు చూస్తున్న శ్రీకృష్ణుడు అర్యసుని మేల్కొల్పటానికి మంచి ఇంజెక్షన్ ఇచ్చాడు. వెంటనే రజోగుణం మేల్కొంది. ఆ వెంటనే ధర్మసంశయం కలిగి సత్యం ముందుకొచ్చింది. అహంకారం అణిగింది. శిష్యభావం కలిగింది. పూర్తిగా దాసోహమన్నాడు. అర్యసుడనే భూమి జ్ఞానమనే విత్తనాన్ని నాటటానికి చక్కగా తయారైంది. ఇక విత్తనం నాటటమే తరువాయి.

మొదటి అధ్యాయం చివరలో సంజయుని మాటలు గ్రుడ్డి రాజులో ఆశలు రేకెత్తించాయి. రొట్టె విలగి నేతిలో పడిందనుకున్నాడు. ముఖంలో సంతోషం కనిపించింది. కాని సంజయుడు దూరదృష్టి, దివ్యదృష్టి కలవాడు. "సాక్షాత్తు భగవంతుడు పాండవ పక్షంలో ఉండగా ఈ అంధరాజు ఆశలు ఫలిస్తాయా?

పాపం!" అని జాలితో చూస్తూ తన ప్రసంగాన్ని ప్రారంభిస్తున్నాడు.  
ఏమని?

### సంజయ ఉవాచ :

**శ్లో॥** తంతథా కృపయాఇలవిష్టం అస్తుపూర్ణాకులేక్షణం |  
విషీదంత మిదం వాక్యం ఉవాచ మధుసూదనః || (1)

**తా॥** సంజయుడంటున్నాడు - ఆ విధంగా కరుణతో ఆవహించబడి,  
కన్నిటితో నిండిన నేత్రములతో, విషాదంలో ఉన్న అర్జునుణై చూచి  
మధుసూదనుడిలా అంటున్నాడు.

**వ్యాఖ్యా:** రాజభవనంలో ధృతరాష్ట్రుని ముందు కూర్చుని, యుద్ధరంగ  
విశేషాలను వినిపిస్తున్న సంజయుడు అర్జునుని పరిస్థితిని చక్కగా  
చిత్రీకరించాడు. అర్జునుడు మమకారానికి లొంగిపోయాడు.  
అతడిలో విషాదం, పిరికితనం ప్రవేశించాయి. యుద్ధం వల్ల  
భయంకర పరిణామాలను ఊహించుకొన్నాడు. సమాజం అంతా  
చెడుతుందని దిగులు పడుతున్నాడు. చివరకు యుద్ధం చేయనని  
ధనుర్భాణాలు పడేసి, రథం వెనుక కూర్చున్నాడు. అర్జునుని ఈ  
పరిస్థితికి కారణాలేమటో సంజయుడు చెబుతున్నాడు.

**1) కృపయా అవిష్టం:** కరుణ చేత ఆవహించబడ్డాడు. కరుణ - దయ  
మంచిలక్ష్మణాలే గదా! మంచివే. కాని చూపదగని వారి మీద  
చూపినా, చూపదగని సమయంలో చూపినా అది చెదే అవుతుంది.  
తేలు కుట్టబోతున్నది - అని తెలిసినప్పుడు, పోము కాటు  
వేయబోతున్నది - అని తెలిసినప్పుడు వాటిపై దయ చూపటం  
మంచిదికాదు. కాని ఇక్కడ అర్జునుడు ఎన్నో అక్కమాలను,  
అన్యాయాలను చేసినవారిపై, కులస్త్రీని నిండు సభలో

ఫ్లోరాతిఫ్లోరంగా అవమానించిన వాలిపై, పరరాజ్యాన్ని హరించిన వాలిపై దయ చూపుతున్నాడు. అట్ యుద్ధరంగంలో యుద్ధం ప్రారంభం కాబోతున్న సమయంలో దయను చూపుతున్నాడు. అదే తప్పు, పైగా క్షత్రియ ధర్మానికి విరుద్ధం కూడా.

**2) అశ్రుపూర్వార్థాకులేక్షణం:** దయతో కూడినవాడే గాక కంటే నిండా నీళ్ళు సుళ్ళు తిరుగుతున్నాయి. దయ ఆవహించినప్పుడు, దుఃఖం కలిగినప్పుడు కళ్ళలో నీళ్ళు తిరుగుతాయి. ఇది వైరాగ్య చిహ్నం. సుఖాలపైన, భోగాలపైన రీత కలిగింది. వైరాగ్యం వచ్చింది కాని శిష్యుభావం రాలేదు. అది వచ్చేనంతవరకు జ్ఞానబోధ జరుగదు.

**3) విషీదంతం:** జరగబోయే భయంకర దృశ్యాన్ని తలచుకొని వ్యాకులత చెందుతున్నాడు. మనస్సు మనస్సులో లేదు. ఈ 3 లక్షణాలతో అర్థానుని అప్పటి స్థితిని వల్లించిన సంజయుడు భగవానుని మధుసూదనుడు అని అంటున్నాడు.

"మధుసూదనుడు" అంటే మధువనే రాక్షసుని సంహరించిన వాడు అని. మధువనే రాక్షసుని చంపి, దుష్టశిక్షణ చేసిన శ్రీకృష్ణుడు, ఇప్పుడు అర్థానుని ఆవహించిన కృప అనే భూతాన్ని, విషాదమనే దుష్టశక్తిని అంతం చేయలేదా? అంతం చేయగలడు అని సంజయుని ఆంతర్యం. అందుకే ఈ భూతసూదనుడు అర్థానునితో ఇలా అంటున్నాడు -

**శ్రీభగవానువాచ:**

**శ్లో॥ కుతస్తావ కత్సుల మిదం విషమే సముప్స్తితం |**

**అనార్యజ్ఞప్త మస్వర్యం అక్షిర్తకర మర్జన! || (2)**

## మావద్ద లభంచు గ్రంథములు

1. కర్మసిద్ధాంతం .....	30/-
2. శ్రీ ఆది శంకరాచార్యులవారి ‘భజగోవిందం’ .....	100/-
3. శ్రీ ఆది శంకరాచార్యులవారి ‘తత్త్వబోధ’ .....	200/-
4. శ్రీ ఆది శంకరాచార్యులవారి ‘అత్మబోధ’ .....	200/-
5. శ్రీ ఆది శంకరాచార్యులవారి ‘శ్రీ దక్షిణామూర్తిస్తోత్రం’ ..	100/-
6. భగవాన్ శ్రీ రమణమహర్షులవారి ‘ఉపదేశసారం’ ..	150/-
7. సదాశివ బ్రహ్మాండ స్వాములవారి ‘అత్మవిద్యావిలాసం’..	100/-
8. శ్రీ నారదబ్రక్తి సూత్రములు .....	200/-
9. శంకరాచార్యులవారి ‘వివేకచూడామణి’ (8 గ్రంథముల సెట్)	1200/-
10. ఈశావాసోయిపనిషత్తు .....	100/-
11. కేనోపనిషత్తు .....	100/-
12. కైవల్యోపనిషత్తు .....	150/-
13. కర్తోపనిషత్తు .....	350/-
14. ముండకోపనిషత్తు .....	200/-
15. మాండూకోయిపనిషత్తు .....	200/-
16. ముక్తికోపనిషత్తు .....	300/-
17. బ్రహ్మసూత్రములు – 1 .....	200/-
18. బ్రహ్మసూత్రములు – 2 .....	300/-
19. గీతమాలిక .....	150/-
20. శ్రీమద్భగవద్గీత (18 గ్రంథముల సెట్)	2000/-
<b>మొత్తం 44 గ్రంథములు (postal charges) తో కలిపి – 6,950/-</b>	

మావద్ద లభించే అన్ని పుస్తకముల వివరముల కొరకు ఈ క్రింది లింక్(URL) పై క్లిక్ చేయిండి :

<http://www.srichalapathirao.com/catalog>

**PAYTM OR GOOGLEPAY us using : 9538858115**



OR



us Using 9538858115

**Pay us through Net Banking :**

<http://srichalapathirao.com/PDFs/Bank.pdf>

మీకు మరేదైనా సందేహం ఉంటే [care@srichalapathirao.com](mailto:care@srichalapathirao.com)

కు ఈమెయిల్ పంపగలరు లేదా +91 80085 39770 OR +91

95388 58115 నంబర్ కు ఫోన్ చేయగలరు.

అన్ని పుస్తకములను లేదా కొన్ని పుస్తకములను లేదా గురుముఖతా ప్రవచనములను (వీడియో ప్రవచనముల కొరకు) శ్రవణం చేయటకు DVD, External Hard Disk లేదా Audio CD, Pen Drive కొరకు ఈ క్రింది లింక్(URL) పై క్లిక్ చేయిండి :

<http://www.srichalapathirao.com/catalog>